

PRACCA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Redakcja i administracja Przejazd Nr 8.

TELEFON Nr 32.

Konto czekowe P. K. O. 63143

CENA PRENUMERATY:
Miesięcznie 3 mk. 50, na prowincji 3 mk. 55.

Cena numeru pojedynczego 3 mk.

Administracja otwarta od g. 9 rano do 7 wiecz.
Redaktor przyjmuje we wtorki i piątki od 5 — 7 wiecz.
Sekretariat Redakcji otwarty dla publiczności od 7—9 po poł. codziennie.
Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.
Artykuły bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Przed tekstem mk. 7.50, w tekście mk. 0.10. ... tekst
reklamy mk. 4.50, nekrologi mk. 3.00, zwyczajem 8.75 i
za wierną politykę jednolitej.
Ogłoszenia drobne 60 l. za wyraz, dla poszukujących pracy 55
Ogłoszenia nadesłane po g. 6 wiecz. 50 procent drożej.

Miejski Teatr Polski
Dzielnia 16.
pod dyrekcją Al. Zelaznowicza.

W niedzielę 17 X o g. 3 po poł. po cenach popuł.

„Złota czaszka“

Fragment dram. w 6 obr. J. Słowackiego.

Niedziela 17 b. m. o g. 8 wiecz.

„Papierowy kochanek“

(w III obsad.) 3 akt. z prologiem J. Słowackiego.

Wtorek 18 po cenach zwyczaj.

„Złota czaszka“

fragm. dram. w 6 obr. J. Słowackiego

KINO-TEATR

Piotrkowska róg Główniej.

Ostatnie dwa dni

Głośny potężny dramat w 6 aktach według słynnej powieści nieśmiertelnego utworu BALSACA

GALERNIK

I-sza SERJA. Od wtorku d. 19 b. m., II SERJA i zakończenie.

UWAGA! Dziś punktualnie o godz. 2-ej, na ogólne żądanie naszej młodzieży po cenach najniższych tylko jeden seans: powtórzoną będzie, wspaniała kino-farsa „LALKA“ z ulubienicą **Ossi Oswaldą** w roli tytułowej.

MILJONÓWKI

(5% Państwowa Pożyczka Premlowa)
nabywać można CODZIEN
nie wyłączając niedziel
od godz. 9 do 3 w dni powszednie
9 „ 1 w niedziele
w Handlowo-Przemysłowym Towarzystwie Wzajemnego Kredytu
ul. Moniuszki Nr. 10.

Komunikat N. P. R.

(Sprawa zapowiadanej strajku).

W związku z proklamowanym na poniedziałek strajkiem politycznym Zarząd Okręgowy NPR. w Łodzi podaje do wiadomości:

Narodowa Partja Robotnicza uważa za niezbędne walczyć o Sejm jednoizbowy, a więc jest przeciw Senatowi. Walkę o jednoizbowość będzie w dalszym ciągu prowadziła na terenie Sejmowym przez posłów, za pomocą masowych wieców i agitacji w prasie.

Stosowanie w tym wypadku ostatecznej broni robotniczej, jaką jest strajk polityczny, Narodowa Partja Robotnicza uważa za niedopuszczalne.

Nie wolno dla akcji, która ostatecznie odbędzie się nie na ulicy, a na terenie Sejmowym narażać Państwa wogóle, a klasy robotniczej szczególnie na nieobliczalne straty materialne i moralne szczególnie w czasach organizowania się Państwa.

I dlatego Narodowa Partja Robotnicza nakazuje swym członkom i i zaleca wszystkim swym sympantom, w poniedziałek t. j. jutro nie przerywali pracy w fabrykach, warsztatach, a szczególnie w zakładach użyteczności publicznej jak elektrownia, gazownia, tramwaje, a wyraz swemu oburzeniu z powodu dążeń prawicy, by w Sejmie przeprowadzono dwuizbowość dali na wiecu 1 urządzonym przez NPR. wieczorem pod hasłem „Precz z Senatem“.

Zarząd Okręgowy
Narodowej Partji Robotniczej.

Pokój będzie zawarty!
Niedługo będą nowe wybory,
dlatego składajcie fundusze
na wybory NPR.

Na froncie.

Komunikat Sztabu Generalnego
z dnia 16 października.

Na północnym skrzydle oddziały nasze obsadziły Krzywioze i Dołchinów.

Pozatem sytuacja bez zmiany.
Kaczelna Dowództwa—Sztab generalny.

Opieka nad naszymi jeńcami w Rosji.

WARSZAWA, 16 paźdz. (PAT.) — Rosyjskie Tow. Czerwonego Krzyża zawiadomiło o restytucji w myśl umowy, zawartej w Berlinie w dniu 6 września, opieki nad znajdującymi się w Rosji jeńcami polskimi: zakładnikami, jeńcami cywilnymi i wojennymi przez specjalnie upoważnioną delegację.

Po podpisaniu preliminarjów.

Jutro delegacja polska wraca do Warszawy.

(Od własnego koresp.)

WARSZAWA, 16 października. Czasść delegacji polskiej, złożona z 30 osób z przewodniczącym p. Dąbskim na czele, przybędzie do Warszawy 18 b. m. rano.

Prace komisji.

(Od własnego koresp.)

WARSZAWA, 15 października. Jak dowiaduje się korespondent „Pracy“ z Rygi — pomimo wyjazdu przesów komisji delegacji pokojowych obu stron pracują w przyspieszonym tempie.

Sekretarz delegacji sowieckiej, Lorentz, oświadczył w rozmowie z przedstawicielami prasy, że bolszewicy dążą do jak najszybszego zawarcia umowy o wymianie jeńców.

Nastroje sowieckie.

WARSZAWA 16 października (PAT). Doskonałą ilustracją nastroju, w jakim ze strony bolszewickiej dokonano się podpisanie preliminarznego pokoju w Rydze, jest wiadomość, którą otrzymano stamtąd, a która opiewa, że ze strony przedstawicieli sowieckich w rozmowach potrącano o możliwości sojuszu z Polską!

Odroczenie plebiscytu na G. Śląsku do wiosny?

WROCLAW, 16 października (PAT). Wied. B. Według wiadomości ze źródeł angielskich, Rada Najwyższa w Paryżu postanowiła odroczyć plebiscyt na Górnym Śląsku aż do wiosny, ponieważ technicznie nie jest możliwe wcześniejsze jego przeprowadzenie.

Ofensywa bolszewicka przeciw ukraińcom.

WARSZAWA, 16 października (PAT). Ukraińskie Biuro prasowe donosi ze Stanisławowa pod datą 14 b. m. Ofensywa bolszewicka przygotowywana w czasie rokowań polsko-rosyjskich w Rydze rozpoczęła się dnia 12 października jest dalej kontynuowana ze szczególnym uporem. Nieprzrzecia atakule w rejonie

Starokonstantynowa i Latyczowa. Równocześnie toczą się krwawe walki o most na Bugu pod Zmerynką. Wszystkie ataki odparto. Dywizja kawalerji kozaków kubańskich walcząca wspólnie z Ukraińcami przełamała pod Chmielnikiem front nieprzyjacielski i operuje w okolicach Berdyczowa na tyłach armji bolszewickiej.

Marka w Gdańsku.

GDANSK, 15 października (PAT)— Kurs marki polskiej wynosił dziś 25 do 26 1/2 przekazy na Warszawę 22. 3/4 Kurs marki polskiej w Berlinie 26. 3/4 do 26. 7/8, noty Kriesa 41.

Akademia muzyczna w Poznaniu.

POZNAN, 16 października (PAT)— Dziś odbyła się uroczystość otwarcia akademii muzycznej w Poznaniu.

Narodowa Partja Robotnicza.

Dnia 18 października o godz. 5 po poł. w TEATRZE WIELKIM (Konstantynowska 16).

odbędzie się

Wielki wiec protestacyjny

pod hasłem

„Precz z senatem“

Obywatelo, stawcie się beznie!

Bilety wejścia w cenie 2 mk. nabywać można w Sekretarjacie N. P. R. (Piotrkowska 91) oraz przy wejściu.

Polska a Wilno.

Rząd litewski „zgodził się“ na dalsze rokowania.

WARSZAWA, 16 października (PAT) Według informacji z Kowna, litewska Agencja telegraficzna dowiaduje się, że rząd litewski w odpowiedzi na ostatnią notę polskiego Min. Spr. Zagr. z dnia 9 października zgodził się na dalsze rokowania w sprawie przedłużenia linii demarkacyjnej od Bastun przez Oszmiany do Oran pod warunkiem jednakże, że rząd polski wyjaśni całkowicie swój stosunek do gen. Żeligowskiego, a wojska polskie niezwłocznie wycofane zostaną z obszaru wileńskiego. Wobec powyższej informacji litewskiej Agencji Telegraficznej należy stwierdzić, że rząd polski w nocie do rządu litewskiego za wiadomił, że stawianie tego rodzaju warunków jest niemożliwe do przyjęcia.

Czyżby prawda?

GDANSK, 15 października (PAT) — Tutejsze pisma donoszą z Kowna: Litewska Agencja Telegraficzna donosi, że komisja kontrolująca Ligi narodów pozostawiła rządowi litewskiemu do uznania załatwienie sprawy wileńskiej bądź to drogą orężną, bądź też pokojową. Przewodniczący komisji kontrolującej przyrzekł uprosić mocarstwa ententy o udzielenie środków celem umożliwienia łączności pomiędzy oddziałami Żeligowskiego, a armją polską.

Okrucieństwa band czerwonych w Grodnie.

WARSZAWA, 16 paźdz. (PAT) — Zbrany dotychczas przez władze wojskowe materiał o postępowaniu bolszewików w Grodnie świadczy o niesłychanych gwałtach jakich dopuszczali się bolszewicy w czasie okupacji Grodna. Grodno było w ręku bolszewików przez przeciąg 71 dni. Według zeznań miejscowej ludności w przeciągu tego czasu wysłano 10 partii aresztowanych i zakładników. Ogółem wywieziono około 1000 osób. Czerwiecarka przez cały czas funkcjonowała bardzo energicznie. Ludność utrzymuje, że roz-

Ład i porządek w Wilnie.

LIDA, 16 października (wł.) W Wilnie panuje wzorowy porządek. Małetek państwowy i wojskowy jest zabezpieczony posterunkami wojskowymi. W nocy krążą po ulicach patroly. Postawa wojsk gen. Żeligowskiego korzystnie odbiła od wojsk litewskich, słabo dyscyplinowanych i źle umundurowanych.

Konferencja z przewodniczącym komisji do z-targu litewskiego.

(Od własnego koresp.)

WARSZAWA, 16 paździer. Prezes przybył tu komisji Rady Ligi Narodów p. Chaurygn był przyjęty dzisiaj przez ks. Sapiehę. Minister udzielił m. in. wyjaśnień w sprawie stosunku Polski w kwestji Wilna.

Możliwość konfliktu litewsko-litewskiego.

KOWNO, 15 października (PAT) — Komunikat sztabu litewskiego: Wczoraj wojska litewskie bez powiadomienia dowództwa litewskiego obsadzili dworzec kolejowy Egla. Na zapytanie odpowiedziało litewskie naczelne dowództwo, że czyn ten jest podyktowany wyłącznie strategicznymi względami w związku z akcją gen. Żeligowskiego.

strzelano od 200 do 300 osób. Fotografia ofiar, będące w posiadaniu władz stwierdzają, jak w bestjalni sposób znęcano się nad ludnością polską. Dwie siostry młodszą pracującą do ostatniej chwili w ambulansie Polskiego Czerwonego Krzyża zostały w haniebnym sposób zgwałcone. Małetek ambulansu rozgrabiono. Straty wynoszą do 600.000 marek.

Podczas badań w więzieniu znęcano się w nieludzki sposób. Wbijania szpilek za paznokcie i przypalanie plet na leżało do drobiazgów.

Zaburzenia we Włoszech.

WIENIĘ, 16 października (PAT) WBK donosi z Rzymu: Agencja Stefana donosi, że na znak protestu przeciw przesławianiom politycznym i za uznaniem Rosji sowieckiej — odbyły się wczoraj w myśl postanowienia kierownictwa partji socjalno-demokratycznej demonstracje robotników w całych Włoszech. W czasie demonstracji przyszło w Bolonji, Medjoianie i Tryjeście do starć, przyczem wiele osób zostało

zabitych i rannych. W Tryjeście napadnięto na lokal socjalistycznego dziennika „Laboratore“.

RZYM, 16 października (PAT) — Havas. Na Angiovani koło Bogia przyszło do starcia między żandarmami a socjalistami, którzy usiłowali zatknąć na ratunku czerwony chorągiew 14 osób zabijając.

Wojna w Irlandji.

DUBLIN, 16 października (wł.) Nastąpiły tu nowe poważne starcia uliczne. Angielskie samochody opancerzone zostały zaatakowane przez strzelców. Jeden żołnierz i jeden z napastników

zostali zabici. Tegoż samego dnia grupa cywilnych zaczęła strzelać do żołnierzy oglądających sklepy. Żołnierze odpowiadali, przyczem jeden oficer i dwóch cywilnych zostali zabici.

Odszkodowania.

PARYŻ, 16 października (PAT) — Komisja odszkodowań ogłosiła notę, w której przedstawia się prace dokonane w ostatnim tygodniu. Nota zaznacza, że rząd niemiecki spełnił swe zobowiązania przyjęte w Spa. Wszystkie dostawy węgla wykonane. We wrześniu dostarczono: 1,457,000 dla Francji 175,000 dla Włoch, 194,000 dla Belgii i 96,000 ton dla Luksemburga.

Rząd socjalistyczny Szwecji ustępuje.

WAŁCZ 16 października (PAT) — Radio. Z Kopenhagi donoszą: „Socialdemokraten“ podaje, że rząd Brantinga ustępuje stanowczo.

Strajk górników w Anglii rozpocznie się jutro.

CHORSEA, 16 paździer. (PAT) Radio. Strajk w górnym rozpoczął się w Anglii w poniedziałek o ile w ostatniej chwili nie znajdzie się sposób do zażegnania go. Minister aprowizacji i min. kolei poczynił przygotowania, aby zaopatrzyć ludność w żywność i opał.

Nadzieje ex-cesarza Wilhelma.

PARYŻ, 16 października (wł.) Excesarz Wilhelm ma się obecnie znacznie lepiej zarówno pod względem fizycznym jak i moralnym. Jest pełen ufności na przyszłość, oraz przeona, iż wkrótce powróci do Berlina. Wiadomość powyższe otrzymał „Petit Parisien“ od przedstawiciela arystokracji niemieckiej, który niedawno był przyjęty przez ex-cesarza.

Ze stolicy i z kraju

Strajk na kolejkach podmiejskich w Warszawie.

(Od własnego koresp.)

WARSZAWA, 16 października. Działając wycieki strajk na wszystkich warszawskich kolejkach podjazdowych. Pracownicy wystawili szereg żądań ekonomicznych.

Rewizja procesu Bohdana Ronikiera.

WARSZAWA, 16 października (wł.) „Kurier Poranny“ donosi. Główny oskarżony i skazaniec w głośnym procesie o morderstwo, dokonane w pokojach umiłowanych przy ul. Marszałkowskiej na osobie swego szwagra Stanisława Chrzastowskiego, Bohdan hr. Ronikier, został na skutek żądania władz polskich, aresztowany w miejscowości Botrenguozt w Tyrolu.

Ronikier wkrótce sprowadzony zostanie do Warszawy. Spodziewana jest rewizja całego procesu.

Z Sejmu.

WARSZAWA, 16 października (PAT) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu zajmowano się dalszym ciągiem dyskusji nad konstytucją.

Pos. Świda (Klub Mieszcz.) oświadcza się przeciw poważczeniu głosowaniu (III). Pos. Kosmowski (Wyzwolenie) oświadcza, że Klub jej głosować będzie za wyborem Naczelnika państwa na lat 7 przez wszystkich posiadających czynne prawo wyborcze.

Pos. Baranowski oświadcza się za powszechnym wyborem Naczelnika państwa i protestuje przeciw twierdzeniu jakoby odrzucenie senatu przez lud było jednoznaczne z „daloj z gramotnymi“.

Pos. Dubanowicz (Nr. Zj. Lud.) zwraca uwagę na temperament polski, który w razie przyjęcia parlamentarnego systemu amerykańskiego mógłby spowodować u nas rewolucję i wojnę domową.

Pos. Głych (Ch. D.) domaga się, aby prezydentem mógł być tylko polak katolik ponieważ większość narodu polskiego jest katolikiem.

Po przemówieniu jeszcze posłów Kędziora i Dubanowicza dalszą dyskusję odroczone.

Następne posiedzenie we wtorek. W środę głosowanie nad projektem konstytucji.

Wiadomości telegraficzne.

Rząd Armenii, który wypowiedział wojnę nacjonalistom tureckim, zwrócił się do ententy z prośbą o dostarczenie materiału wojennego.

Strajk drukarski w Berlinie zakończył się za pośrednictwem rządu. Zarobki wszystkich pracowników podwyższono o 40% począwszy od 15 września.

Dnia 13 października został podpisany układ w sprawie powrotu z Prus Wschodnich uchodźców z powiatu Działdowski, którzy podczas kontrofensywy polskiej schronili się na terytorjum niemieckie.

Kronika polityczna.

Komisja Rady Ligi Narodów

Wczoraj przyjechała do Warszawy komisja Ligi Narodów, powołana do unormowania stosunków polsko-litewskich. Komisja w Wilnie konferowała z gen. Żeligowskim, była następnie w Kownie, zaś przyjechała do Warszawy w celu przeprowadzenia narad z rządem. Komisja pozostaje pod wrażeniem entuzjastycznych manifestacji polskich w Wilnie.

Przyjazd gen. Niessel'a.

Wczoraj przyjechał z Paryża do Warszawy nowy szef misji wojskowej francuskiej gen. Niessel.

Listy uwierzytelniające posła duńskiego.

Dnia 11 b. m. odbył się w Belwederze ze zwykłym w tych wypadkach ceremoniałem akt wręczenia na uroczystej audencji Naczelnikowi Państwa listów uwierzytelniających przez nadzwyczajnego posła i ministra pełnomocnego Danji hr. Probena Ferdynanda Ahlefeld Laurvigaa.

Oddziały rosyjskie chcą walczyć dalej.

Biuro informacyjne rosyjskie komitetu politycznego w Polsce komunikuje, iż oddziały rosyjskie, podległe komitetowi, które na skutek podpisania w Rydze preliminarjów pokojowych winny opuścić terytorjum polskie, nie zgodziły się na ewakuację do Krymu, zapropionowaną im przez Naczelne Dowództwo Polskie. Zamierzają one nieść w dalszym ciągu pomoc Wranglowi, walcząc na froncie zachodnim.

Wrangel a Berlin.

Oficer głównego sztabu gen. Wrangla ogłosił w „Deutsche Tageszeitung“ artykuł, w którym zaleca Niemcom uznanie rządu południowego: „Armja ochotnicza zawsze żywiła serdeczną sympję względem Niemców i miała poważne nadzieje jej pomocy“. Przedstawiciel Wrangla kończy artykuł słowami: „Nie należy zapominać, że nasza armja pracuje dla całego świata. Doradzam ministrowi spraw zagranicznych, dr. Simonsowi, aby w chwili, kiedy na ten gest zdobyła się Francja, wzięła pod uwagę zagadnienie uznania rządu Wrangla. W następstwie będziecie to sobie mieli do wyrzucenia, jeżeli odradzona i potężna Rosja odwróci się od was plecam, pozostawiając Niemcy w politycznym odosobnieniu, sama zaś powróci do koalicyjnej orientacji“.

Co mówi premier rumuński.

Prezydent ministrów rumuńskich Take Jonescu oświadczył w interwju z przedstawicielem Intransigentem, że uda się obecnie do Anglii i po tygodniu powróci do Paryża, skąd zamierza udać się w podróż do Pragi i Belgradu. Jest on zdania, że wszystkie punkty sporne pomiędzy Czechosłowacją a Polską dadzą się łatwo usunąć, skoro tylko Polska wyjdzie ze stanu wojennego. Między mężami stanu Rumunji, Serbji, Czechosłowacji i Grecji istnieje kompletne porozumienie.

Take Jonescu wierzy, że także i Polska przystąpi do małej ententy, której polityka polega na przetrzymaniu 6 traktatów pokojowych, a to sterowane będzie do polityki sojuszników.

BALTYCKIE T-wo ŻEGLUGI MORSKIEJ

zawiadamia, że okręt

„**NEW-ROCHELLE**” który ostatnio zabrał 2000 pasażerów do NEW-YORKU, wraca już do Gdańska

„**NEW-ROCHELLE**” odpłynie wprost z Gdańska do NEW-YORKU bez przesiadania

około 20 Października

Pasażerowie, którzy pojedą naszym okrętem, otrzymują w przeciągu trzech dni paszporty

Okręt **NEW-ROCHELLE** będzie demonstrowany w tych dniach w kinematografach. Informacji udziela w Warszawie **BALTYCKIE T-wo ŻEGLUGI MORSKIEJ**.

Próżna № 3, tel. 151--38 w gmachu **BANKU KUPIECTWA POLSKIEGO**

W Gdańsku **GROSSE-WOLLWEBERGASSE № 27, Gdańsk-Troyl, Barak № 27.**

W Łodzi, we Lwowie, w Poznaniu, w Krakowie, w Lublinie **UDZIELA INFORMACJI** Bank Kuptectwa Polskiego.

CASINO

Tylko jeszcze 3 dni

CASINO

Największa sensacja wszechświata! Słynne arcydzieło!

Władczyni świata Cykl dramatów w 8 serjach według słynnej powieści Karola Vigdora. W roli tytułowej **MIA MAY**

Dziś! **4 serja 4** Dziś!

„KRÓL MAKOMBE”

Dramat w 6 aktach.

OSOBY: Maud Gregaards, Konsul Madsen, Dr. Khien-Lung, Makombo, król Kondogów, Mlomba, królewski jedynak, Malkalla, wielki czarownik. — Zdobywcy plan, wskazujący drogę do nieprzebranych skarbów królowej Saby, Maud Gregaards wraz ze swymi przyjaciółmi udaje się do Afryki Południowej celem odnalezienia legendarnego miasta OFIRU.

Passe-partout nieważne.

Początek przedstawień o g. 3, 4.30, 6, 7.30 i 9 wiecz.

ODEON

Słynne arcydzieło:

ODEON

Władczyni świata Cykl dramatów w 8 serjach według słynnej powieści K. Vigdora. W roli tytułowej **MIA MAY**

Tylko jeszcze 3 dni! **3 SERJA 3** Tylko jeszcze 3 dni!

„RABBI Z KUAN-FU”

Dramat w 5 aktach. Rzecz dzieje się w Chinach dokąd Maud Gregaards udaje się na poszukiwanie dokumentów, które mają jej wskazać drogę do legendarnych skarbów królowej Saby.

Początek przedstawień o g. 3, 4.30, 6, 7.30 i 9 wiecz.

„SCALA”

Cegielniana 18.

Dziś o g. 8.30 w. gościnne występy art. kom. **M. WOJTASZKA.**

POŻEGNALNY PROGRAM ARTYSTÓW PIERWSZEGO ZESPOŁU:

Najładniejszy, najbogatszy, najweselszy z widzianych dotychczas programów.

16 produkcji solowych wykonają: LOLA PATRONI, Z. BONECKA, WINIARSKA, ZALECKA, REDENOWIE, Hiliput KAMIŃSKI, BODO, CIESIELSCY.

Gniazdo apaszów

Wielki sketch baletowy, udział biorą: całkowity zespół artystek, artystów i baletu.

Kasa otwarta od 11 do 2 i od 4 po poł.

UWAGA: Od 19-go gościnne występy teatru artystyczno-liter. „BAGATELA”, pod dyr. p. TARŁOWSKIEGO.

DO MYCIA WŁOSÓW „PIXIN”

„PIXIN” — Shampoing Powdery — „PIXIN” — w płynie — „PIXIN”

Woda roślinna dla wzmocnienia i pielęgnowania włosów — „PIXIN” — brylantyna.

Wszędzie do nabycia.

Karola O. Karola G.
Bucelata Praktycznej Handlowości PAWŁA KUDA
 Rozpoczęcie nowych półrocznych kursów dla dorosłych co sześć tygodni.
KSIĘGOWOŚĆ podwójna w zastosowaniu do firm:
 1) Skład tow. kolonialnych (sp. k.) met. niemiecka
 2) Skład cukru, mat. amerykańska polepszona
 3) Huta żelaza (Tow. k.) met. francuska
 4) Tkalnia (Tow. z ogr. odp.) met. włoska
 5) Skład papieru, mat. amerykańska
 6) Operacje bankowe i inne.
 Języki: polski, angielski, francuski, rosyjski, niemiecki.
 Stenografia: polska, niemiecka, rosyjska.
 Prawo handlowe, Kaligrafja, Kouto.
 Biurowość. Pisanie na maszynie.
 Korespondencja. Rachunkowość.
 Kontokorenty procentowe.
 Dla osiągnięcia jaknajlepszych wyników w komplecie bierze udział 10 osób razem.

NARESZCIE!
 WSZYSCY PRZEKONALI SIĘ, ŻE NAJLEPSZE
 KRAJOWE ZAGRANICZNE PASTY DO OBUWIA
 PRZEWYŻSZA DOBROCIA

ZORZA posiada
 jest to jedyna pasta-krem najwyższej jakości wyrabiana z naturalnych tłuszczów.
ZORZA jest to jedyna pasta przedłużająca, a nabełker tłuszczu chroni skórę od pęknięcia.
ZORZE wystarczy użyć raz na tydzień, pozostało dnia przedłużają tylko 10 dni.
ZORZA najbardziej zeschłą skórę czyni miękką, elastyczną i wielce trwałą.
ZORZA nawet starej spękanej skóry, po kilkukrotnym użyciu, nadaje wygląd nowej.
ZORZA chroni skórę od wilgoci i niszczącego działania potu.
Krajowa Wytwórnia Chem.
 Warszawa, Ogrodowa 46
 T. 1-6, 107-94, 210-50.

Zarząd Resursy Rzemieśniczej i Tow. Rzemieślniczego Okręgu Łódzkiego
 niniejszym zaprasza swych członków na mające się odbyć w niedzielę dnia 17 października r. b. o godzinie 10 rano w lokalu Kilińskiego Nr. 117

Nadzwyczajne Ogólne Zebranie

z następującym porządkiem dziennym:
 1) Odczytanie nowozatwierdzonej ustawy.
 2) Sprawozdanie z działalności.
 3) Wybory nowego Zarządu.
 4) Zatwierdzenie wykreślenia członków zalegających w opłacie składek członkowskich wyżej 4 miesięcy.
 5) Wolne wnioski.
 Zarząd usilnie prosi p. p. członków, zalegających w opłacie składek, o uregulowanie takowych do dnia Ogólnego Zebrania.
 Składki członkowskie przyjmuje biuro Resursy codziennie od godziny 9 rano do 2 popołudniu i od godz. 5 do 8 wieczorem, w dniu Ogólnego Zebrania zaś przy wejściu na salę.
 Członkowie, którzy zalegają w opłacie składek i nie uregulują takowych do dnia 17 października r. b. będą uważani za wybyłych z liczby członków Towarzystwa i nie będą mieli prawa wstępu na Ogólne Zebranie.
 Wobec nadzwyczajnie ważnych spraw ogólnorzemieślniczych o jaknajliczniejsze i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD
 Tow. „Resursa Rzemieślnicza”
 i Tow. Rzemieślniczego Okr. Łódzkiego.

Zarząd Kooperatywy „Rzemieślnik Polski”
 niniejszym zaprasza swych członków-udziałowców na

Nadzwyczajne Ogólne Zebranie

odbyć się mające w niedzielę dnia 17 października r. b. o godzinie 12 w południe w lokalu Resursy Rzemieślniczej, ul. Kilińskiego 117 z następującym porządkiem dziennym:
 1) Sprawozdanie z działalności.
 2) Przyłączenie Kooperatywy do Towarzystwa Rzemieślniczego „Resursa”.
 O licznym i punktualnym przybyciu prosi

ZARZĄD.

Mądrze
 postępuje ten, kto garderobę męską, damską i dziecięcą kupuje w magazynie

K. W I H A N
 ŁÓDŹ, Główna 17
 właściciel **ERIK SCHEFFLER**,
 gdyż tam najlepsze i najmodniejsze towary, najlepszy krój i najniższe ceny.
 Gustulunki w materiałach jak i powierzonej materjałów wykonywa się sumiennie i punktualnie.

MURCOWO a także detaliznie towary wysortowane Szajbiera, Gramana, Zawiercia, Poznańskiego i inne.

M. ORBACH, Konstantynowska 3, lewa oficyna I-sze wejście, 2-gie piętro.

Farbiarnia J. O. MEJER
 Piotrkowska 112
 przyjmuje wszelką garderobę do farbowania.
PRAWDZWE BARWENKI.
 Ceny przystępne.

A. A. A. Szkoła kroju i szycia
 Dyplomowanej Uczeńki Państwowej Akademii Kroju, Apolonii Kopyłowskiej Łódź, Piotrkowska 161. Nauka kroju, szycia, przawiania i modelowania za opłatą od mk. 50 m ea. Uczennice otrzymują świadectwa Dopisy od 10-1. Sprzedaż fasonów papierowych. 1623-
 Kierownik: **W. Kozłowski**.

Kujawińska Kornelia zagubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 3506-5

Kalski Wojciech zagubił paszport niemiecki, wydany w Pabjanicach. 3551-1

Kmitel Anna zagubiła kartę nakładową, wydaną w magistracie. 3551-1

Martyka Antoni zagubił paszport polski, wydany w gmince Janowic. 3538-2

Marchwiński Janusz zagubił legitymację chlebową, wydaną na osob. 3. 3550-1

Nadziński Władysław zagubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi i kartę węglową, wydaną w magistracie. 848-8

Pawlak Franciszka zagubiła legitymację chlebową, wydaną na 2 osoby. 3549-1

Potrzebna kobieta do sprzątnięcia 8 razy tygodniowo. Zgłaszać się od 11-12, Dzielna 86b, m. 13. -1

Potrzebny dozorca domu Czerwonka 1.

Rygielki Józef zagubił legitymację chlebową, oraz kartę węglową, wydaną przez kooperatywę „Wyzwolenie” w Łodzi. Sędzińska Marianna zagubiła legitymację węglową, chlebową oraz paszport rosyjski. 3549-1

Stepień Mateusz Zbrojmistrz 213 pł. ochotniczego zagubił przefel z 5-cioletnimi m. or. oraz dokumentami wydanymi przez dowództwo 213 płku, legitymację policyjną i dokumenty podróży. Łaskawy znalazca zechce pieniądze zatrzymać a papiery oddać za wynagrodzeniem ulicy Rybna 32, parter. 3548-1

Wander Konstanty zagubił kartę o paszport, wydaną w Włodzowie z fabryki Heintza i Konitzera.

Zilberstein Ieek Major zagubił dwa paszporty: niemiecki, wydany w Łodzi, rosyjski, oraz 3549-1

Zagłębia suczka zółta pod spodem biała, kłoby wędziak o takowej proszony jest sawiadomę na ul. Górną 149, m. 68.

Dom Handlowo-Komisowy „UNION”
 Benedykta Nr. 2.
 Najlepsze Źródło
 ZAKUPÓW WSZELKICH TOWARÓW BAWELNIANYCH, MANUFAKTURY, GOTOWEJ GARDEROBY. PRZYJMUJE W KOMIS I KUPUJE TOWARY oraz PRZEDMIOTY.

TANIO!
 tylko u mnie, bo w mieszkaniu prywatnym

Dzielnia № 34
 towary:
 na kostiumy, suknie, bluzki, bielizna, pończoty, fartuchy, podszewki i chustki.
 — Hurt i Detal.
 Specjalne ceny dla kooperatywy i sklepów rolniczych.

Detaliczna sprzedaż manufaktury i resztek Piotrkowska 106,
 prawa oficyna I piętro.

Azurki - merożki
 przyjmują

ŁĘCZA, Piotrkowska Nr. 105.

A. A. A. Akuszerka
 A. Trentner, ul. 6-go Sierpnia, (Benedykta) 18, m. 20. 2650-35
 A. A. A. dawca i kupca tylko teraz, bo drożej. Korzystajcie z okazji. Reszki białych tow., surowki, felenki, barchany, wełna, szewiety, kotty, bostony wełny na ubrania, kałochy, kołnierze, pinasze, białe, potelki, satynki, podszewki. Taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnym. Kilińskiego 40 (Widzewski) kont. II p., m. 10. 345-10

KONKURS
 Komisarz Kasy Chorych m. Łodzi, ogłasza niniejszem Konkurs na posadę Maczelnego Lekarza Kasy. Lekarze ubiegający się o tę posadę mają do 1 listopada r. b. nadesłać oferty z odpisami świadectw pod adresem Komisarza Kasy (Łódź, Al. Kościuszki Nr. 1). Pierwszeństwo mieć będą ci, którzy wykażą się praktyczną działalnością w kasach chorych lub podobnych instytucjach. Warunki zależne od umowy.

Wazne dla Pań!
 Tania wyróżaź Korzystajcie z okazji.

Tow. biały	Korty
Madopolam	Bostony
Szrówki	Szewioty
Płócienka	Wełna
Barchany	Etamina
Cajgi, chustki	Batysty
Fianela	Wolury

w resztkach poleca

M. GRYL, Piotrkowska 56
 w podwórzu

Zęby! Złoto!
 stare skupuję, płaca najwyższe ceny.
 Konstantynowska Nr. 20, lewa oficyna parter
WASYLIENY.

Za ZĘBY sztuczne
 stare, także złote zęby
PŁACI NAJWYŻSZE CENY
 Wajland, Piotrkowska 107
 lewa oficyna.

A.A.A. Kupuje futra, sukienki, krawaty, garnitury, bieliznę, dywany, meble, maszyny do szycia, płace, naczynia, wycinanki 43, Chrzastowicz.

Na mylnej drodze.

W Paryżu bawi od pewnego czasu delegacja wolnego m. Gdańska. Bytność jej pozostaje w związku do spraw Konwencji polsko-gdańskiej, to jest ustawy określającej stosunek m. Gdańska do Państwa Polskiego. Do Paryża, jak wiadomo, przyjechał też osławiony protektor Niemców gdańskich sir Tower, który Radzie ambasadorów przedłożył podobno własny projekt konwencji, odmienny od projektów polskiego i niemieckiego. Rezultat obrad i ostateczne ustalenie paragrafów konwencji interesuje nas niezmiernie, bo wszak to zadecyduje, czy Gdańsk będzie portem Polski, uzależnionym w sprawach polityki zagranicznej, czy też będzie stanowił całkowicie suwerenne państwo, mogące nam każdej chwili zamknąć ujście Wisły i wrogo występować przeciw nam. Nie wiemy, jak ostatecznie sprawa zostanie załatwiona: czy Rada ambasadorów pozostanie wierna paragrafom Traktatu wersalskiego i uzależni Gdańsk od Polski, czy też przychyli się do żądań niemieckich, których orędownikiem i obrońcą będzie niezawodnie sir Tower.

Nie przesądzając narazie sprawy przyszłości Gdańska, zastanówmy się nad dotychczasową polityką gdańską naszego rządu.

Otóż wiadomo, że aczkolwiek Gdańsk leży na obszarze rdzennie polskim i jest jakby strażnikiem ujścia, królowej naszych rzek, Wisły — to jednak ma on ludność w znacznej części przyznającą się do niemieckości. Pochodzenie tej ludności jest różne. Jedni z gdańszczan — to istotnie Niemcy z pochodzenia, przybyłe z głębi Niemiec, inni — to potomkowie Polaków, którzy skutkiem warunków politycznych, ucisku narodowego, ulegli germanizacji. Polaków uświadomionych narodowo jest w Gdańsku stosunkowo niewiele. Rząd nasz obok zabiegów dyplomatycznych postanowił zyskać życzliwość mieszkańców Gdańska, czynił wszystko, aby ich przekonać, że przyszłość i rozkwit Gdańska leży w łączności z Polską.

Zdawało się, że popieranie ludności niemieckiej, podkreślenie jej na każdym kroku wielkich korzyści w związku i porozumieniu z Polską usposobi Niemców gdańskich życzli-

wie do nas. Przedstawiciele rządu naszego w tem dążeniu byli niezmordowani i konsekwentni. Licząc na skaptowanie robotnika niemieckiego i zjednania go dla sprawy polskiej — pominał nasz rząd miejscowe społeczeństwo polskie, znajdujące się i pracujące w warunkach bardzo ciężkich.

I doszło do tego, że w zakładach przy robotach rządowych polskich łatwiej było znaleźć zajęcie Niemcovi wrogo usposobionemu do Polski, niż polskiemu robotnikowi. To pomijanie przez nasz rząd polskiego społeczeństwa w Gdańsku było błędem zasadniczym. Okazało się bowiem, że życzliwości Niemców dla Polski nie udało się pozyskać i wszyscy oni bez wyjątku, nie wyłączając nawet niezależnych socjalistów, występują przeciw Polsce. A jednocześnie tem dotychczasowem faworyzowaniem Niemców rząd zaszkodził miejscowym polskim organizacjom, które musiały stracić swą powagę i znaczenie, skoro zauważono, że rząd polski się z nimi nie liczy i stale je w swoich planach pomija. Sprawy należało postawić od razu inaczej. We wszelkich poczynaniach swoich na gruncie Gdańska rząd nasz powinien działać w porozumieniu z polskimi organizacjami, udzielać im poparcia i dawać, o ile tylko można — pierwszeństwo. To podniosłoby niezwykle powagę i znaczenie instytucji polskich, przyciągnęłoby do nich tych nawpół zniemieczonych Polaków, których teraz względy materialne zapędziły do obozu niemieckiego. A takich pół-Polaków i pół-Niemców jest w Gdańsku sporo i dąłoby się ich tą drogą dla polskości zdobyć.

Po doświadczeniach, poczynionych dotąd, powinna wreszcie zwyciężyć zasada, że rozszerzenie i wzmocnienie polskiej ludności w Gdańsku jest jedyną drogą, która nas doprowadzi do trwałego zdobycia Gdańska dla Polski. Dla osiągnięcia tego celu wolno się nam chwycić różnych środków — nie wolno jednak zważać lekkomyślnie polskiego stanu posiadania w Gdańsku, nie wolno nam nie pomagać naszym rodakom. Z dotychczasową przeto naszą polityką w Gdańsku musimy stanowczo zerwać.

uchodźców i emigrantów. Wymienionej komisji mieszańskiej przysługuje prawo sprawowania opieki i niesienia pomocy jencom wojennym i cywilnym, osobom internowanym, zakładnikom, oraz wygnańcom i emigrantom, i uregulowania kwestii powrotu zakładników i jeńców cywilnych.

8. Obie układające się strony zobowiązują się niezwłocznie po podpisaniu niniejszej umowy wydać odpowiednie rozporządzenia o zawieszeniu postępowania sądowego, administracyjnego, dyscyplinarnego oraz wszelkiego innego, wszczętego w stosunku do jeńców cywilnych, osób internowanych, zakładników, wygnańców, emigrantów, jeńców wojennych jak również o natychmiastowe wstrzymanie wykonania kar, wymierzonych przeciwko tym osobom na jakiegokolwiek drodze.

Wstrzymanie wykonania kar może nie powodować wypuszczenia na wolność. W tym jednak wypadku osoby te winny być natychmiast wydane władzom ich państw wraz ze wszystkimi aktami. Jeżeli jednak dane osoby oświadczą, że nie życzą sobie powrotu do ojczyzny, lub własna o czyjna nie zgodzi się na przyjęcie tych osób, to mogą być one pozbawione wolności.

9. Obie układające się strony obowiązują się umieścić w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie amnestii, a mianowicie: Polska — dla obywateli rosyjskich i ukraińskich w Polsce, a Rosja i Ukraina — dla obywateli polskich w Rosji i Ukrainie.

10. Obie układające się strony obowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym postanowienia, dotyczące rozrachunków wojennych i likwidacji, opierających się na zasadach następujących: 1) z poprzedniej przynależności części Rzeczypospolitej do byłego imperjum rosyjskiego nie wpływają dla Polski w stosunku do Rosji żadne zobowiązania i ciężary; 2) obie układające się strony zrzekają się wzajemnie wszelkich praw do majątku państwowego znajdującego się na terytorjum strony przeciwnej; 3) przy rozrachunkach wzajemnych i likwidacji będzie uwzględniony aktywny udział ziem Rzeczypospolitej Polski w życiu gospodarczym byłego imperjum rosyjskiego; 4) obie układające się strony obowiązują się wzajemnie na żądanie właściciela ruchomości zwrócić w naturze względnie ekwivalencie mienie ruchome państwa związane z ekonomicznym i kulturowym życiem, mienie ruchome, eiał samorządowych i instytucji, osób fizycznych i prawnych zabrane, lub ewakuowane przymusowo, lub dobrowolnie począwszy od 1 sierpnia nowego stylu 1914 r. z wyjątkiem zdobyczy wojennych; 5) będzie ustalone zobowiązanie zwrotu Polsce archiwów, bibliotek, dzieł sztuki, historycznych trofeów wojennych, zabytków itp. przedmiotów dorobku kulturalnego wywiezionych z Polski do Rosji od czasu rozbioru Rzeczypospolitej; 6) będzie ustalone wzajemne uregulowanie opartych na tytułach prawnych pretensji osób fizycznych i prawnych, stron obu pretensji powstałych do chwili podpisania niniejszej umowy do rządu i instytucji strony przeciwnej; 7) ustalone będzie w traktacie pokojowym zobowiązanie Rosji i Ukrainy, do przyznania Polsce i jej obywatelom największego uprzywilejowania w dziedzinie restytucji mienia i odszkodowań za straty z okresu rewolucyjnego i wojny domowej w Rosji i Ukrainie. Obie układające się strony zgadzają się, że punkty powyższe nie wyczerpują wszystkich spraw rozrachunku i likwidacji.

11. Obie układające się strony zobowiązują się przystąpić natychmiast po podpisaniu traktatu pokojowego do rokowań w przedmiocie konwencji handlowej i żegluzi, konwencji sanitarnej, komunikacji pocztowej i telegraficznej, o kompensacji wymiany towarów.

12. Obie układające się strony zgadzają się umieścić w traktacie pokojowym przepisy o udzieleniu transita dla Polski przez terytorjum Rosji i Ukrainy, oraz dla Rosji i Ukrainy przez terytorjum polskie.

13. Obie układające się strony zawierają równocześnie specjalną umowę w przedmiocie rozejmu, która stanowi składową część niniejszej umowy i posiada na równi z nią moc obowiązującą (załącznik nr. 1 umowa o rozejmie).

14. Rosja i Ukraina oświadczają, że wszelkie zobowiązania przyjęte przez nie wobec Polski, jak również prawa przez nie nabyte umową niniejszą, stosują się do wszystkich terytorjów położonych na wschód od linii granicznej określonej w artykule pierwszym niniejszej umowy, które to terytorja wchodziły w skład byłego imperjum rosyjskiego i były reprezentowane przez Rosję i Ukrainę.

15. Obie układające się strony zo-

bowiązują się natychmiast po podpisaniu niniejszej umowy rozpocząć rokowania w przedmiocie zawarcia traktatu pokojowego

16. Umowa niniejsza sporządzona zostaje w językach polskim, rosyjskim i ukraińskim w dwóch egzemplarzach. Przy interpretacji wszystkie trzy teksty będą uważane za autentyczne.

17. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i staje się prawomocną z chwili wymiany dokumentów ratyfikacyjnych. O ile umowa niniejsza wraz z załączoną umową rozejmu nie zawiera odmiennych postanowień, wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i sporządzenie odpowiednich protokółów, nastąpi w Libawie. Obie układające się strony zobowiązują się do ratyfikacji niniejszej umowy najwyżej w przeciągu 15 dni od chwili jej podpisania. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i spisania protokołu nastąpi winno najpóźniej w przeciągu dni 6-ciu po upływie terminu przeznaczony dla ratyfikacji. Obie układające się strony zastrzegają, iż umowa w przedmiocie rozejmu traci moc obowiązującą jeżeli w terminie przewidzianym dla wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i spisania odpowiedniego protokołu, czynność ta z jakiegokolwiek powodu nie będzie dokonana. Wznowienie działań wojennych nie może jednakże nastąpić w tym wypadku wcześniej, niż 44 godzin po upływie niniejszego terminu. Wszędzie, gdzie w umowie niniejszej wyznacza się jako termin chwilę ratyfikacji umowy, rozumie się przez to chwilę wymiany dokumentów ratyfikacyjnych w dwojgu czego pełnomocnicy obu stron własnoręcznie podpisują umowę niniejszą i opieczętowują ją swymi pieczęciami.

ROBOTNIK.

Robotnik to opoka, na której świat stoi — To żywioł, to potęga, która wszystko może — Gdy tylko pójdzie hurmem i gdy się podwoi — W wysiłku i zapału i kiedy podłże — Zamierzeń swoich oprze o granit prawa

Robotnik — filar kraju — społeczeństwa [podstawa przemysłu — rzemiosło — Obrobylu — On dźwiga nowe grody, zmienia postać [ziemia] On pustynie i morza, łądy — do gór szczytów, Jako swą nitką pajak, sieciami drog szpłata.

A kiedy zew: „Do broni” do drzwi zakłada, Wnet spieszy do szeregów, wkłada na się [zbroję]

I, choć mu cech rycerskich postąpił los — [spotnik], Idzie z wiarą w zwycięstwo hen, na [orawie boje];

Za kraj daje krew, życie, on, szary Robotnik.

Do czyłów tytanicznych on pierwszy — [ochotnik],

On, zbrojny w chęć ofiary i zgrubiałe pięście, Na ścieżka-by otworzył owdieczne zawory Do gmachu, gdzie się kryje wszechludzki [rości szczęście —] I „pchnąby bryle świata wnet na nowotory”.

Lecz brak mu nieodzownej do tego podpory: Oświaty! Gdy ten płomień myśli jego [garnie],

Gdy przejmie się oświatą skroś jego istota, Nic on wtedy z swej mocy nie uroni [narwie —]

Stanie się mocarzem i Myśli i Miłota.

Michał Jakóbczyk.

Konferencja międzypaństwowa w sprawach demobilizacji.

W Ministerstwie Spraw Wojskowych odbyła się konferencja międzypaństwowa w sprawach demobilizacji.

W pierwszym etapie demobilizacji będzie zwolniona młodzież szkolna, przyczem słuchacze trzech ostatnich semestrów będą zwolnieni bez względu na to, czy są szeregowcami, czy oficerami. Zwolnieni również będą profesorowie szkół średnich i wyższych, następnie urlopowani bezterminowo ochotnicy poza rocznikami, uchwaleni przez Sejm, wreszcie kolejno najstarsze roczniki 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 i 1895 oraz rocznik 1902.

Z pomiędzy jednostek, stojących na froncie, przewidywane jest

Umowa o preliminarzach pokojowych.

(dokonczanie)

Warszawa (PAT).

4. Obie układające się strony zapewniają sobie nawzajem całkowite poznanie suwerenności państwowej i powstrzymanie się od jakiegokolwiek mieszania się w wewnętrzne sprawy drugiej strony, przyczem obie układające się strony postanawiają umieścić w traktacie pokojowym, iż nie będą tworzyły ani popierały organizacji, mających na celu walkę zbrojną z drugą układającą się stroną, mających na celu obalenie ustroju państwa, węgę lub społecznego strony drugiej, czyniących zamach na ich całość terytorjalną, jak również organizacji przypisujących sobie rolę rządu strony przeciwnej.

Z chwilą ratyfikacji niniejszej umowy, obie układające się strony zobowiązują się nie popierać żadnych działań wojennych przeciwko drugiej stronie.

5. Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie swobodnego wyboru (opcji) obywatelstwa polskiego, względnie rosyjskiego, lub ukraińskiego z tem, że osobom wykonującym prawo wyboru (optantom) przysługiwać będą bez żadnych wyjątków, wszystkie te prawa, które w traktacie pokojowym przyznane będą obywatelom obu stron.

4. Obie układające się strony zobowiązują się umieścić w traktacie pokojowym postanowienia, zapewniające z jednej strony osobom narodowości polskiej w Rosji i Ukrainie te wszystkie prawa zabezpieczające swobodę rozwoju kultury, języka i wykonywania obrządków religijnych, z jakich korzystają osoby narodowości rosyjskiej i ukraińskiej, w Polsce te wszystkie prawa zabezpieczające swobodę rozwoju, kultury, języka i wykonywanie obrządków religijnych, z jakich korzystała będą osoby narodowości polskiej w Rosji i Ukrainie.

5. Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie zwrotów swych kosztów wojennych, t. j. wydatków państwowych na prowadzenie wojny między nimi, jak również odszkodowań za straty wojenne, t. j. za straty, które były wyrządzone w czasie tej wojny im. lub obywatelom na terenach operacji wojennych przez działania i zarządzenia wojenne.

6. Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy, dotyczące wymiany jeńców wojennych i zwrotu rzeczywistych kosztów ich utrzymania.

7. Z chwilą podpisania umowy niniejszej, powołane będą natychmiast komisje mieszane, w celu niezwłocznego wydania zakładników, oraz niezwłocznej wymiany jeńców cywilnych, osób internowanych, w miarę możliwości, jeńców wojennych i zorganizowania powrotu wygnańców,

